

HRVATSKI DRŽAVNI ARHIV
Marulićev trg 21, 10000 Zagreb, Hrvatska

SUMARNI INVENTAR

KORDONSKA ZAPOVJEDNIŠTVA

1750.-1873.

Signatura fonda: HR-HDA-457.

Izradila: Danijela Marjanić

Zagreb, 2012.

Sadržaj

OPIS FONDA	5
IDENTIFIKACIJA	7
KONTEKST	8
SADRŽAJ I USTROJ	9
DOSTUPNOST	10
DOPUNSKI IZVORI.....	11
KONTROLA OPISA.....	13
POPIS KRATICA.....	14
OPIS SERIJA I NIŽIH ARHIVSKIH JEDINICA	15
1. Kordonsko zapovjedništvo Dubica	17
2. Kordonsko zapovjedništvo Glina.....	18
3. Kordonsko zapovjedništvo Kostajnica	19
4. Kordonsko zapovjedništvo Obljaj	20
5. Kordonsko zapovjedništvo Petrinja	21
6. Kordonsko zapovjedništvo Staro Selo	22
7. Kordonsko zapovjedništvo Topusko	23
8. Kordonsko zapovjedništvo Žirovac	24
POPIS TEHNIČKIH JEDINICA	25

OPIS FONDA

HR-HDA-457. Kordonska zapovjedništva

IDENTIFIKACIJA

Oznaka / Signatura: HR-HDA-457.

Klasifikacija: C.1.4. Zapovjedništva tvrđava

Naslov: Kordonska zapovjedništva

Kratica naslova: KZ

Vrijeme nastanka gradiva: 1843.-1873.[1879.]

Razina opisa: Zbirni fond

Količina: 10 knj.; ½ kut.; 0,1 d/m

KONTEKST

Naziv stvaratelja: Kordonska zapovjedništva

Povijesni naziv stvaratelja: Cordons Commandos

Razdoblje djelovanja: 1750.-1873.

Sjedište djelatnosti: Dubica (*Hrvatska Dubica*), Glina, Kostajnica (*Hrvatska Kostajnica*), Obljaj (*Veliki i Mali Obljaj*), Petrinja, Staro Selo, Žirovac

Povijest stvaratelja fonda

Kordonsku službu ustrojavaju od 18. st. nadalje graničarske pukovnije Vojne krajine na granici prema Turskom Carstvu (odnosno Bosni i Hercegovini i Srbiji).

Funkcije, djelatnost

Kordonska služba uspostavljena na području Prve i Druge banske graničarske pukovnije imala je zadaću nadzora granice prema Turskoj sa svrhom sprječavanja širenja bolesti (ljudi i stoke) i neovlaštenog prelaska granice, osobito razbojnicima i krijumčarima.

Unutarnji ustroj

Unutar kordonskih zapovjedništva djelovali su Vojni (raspored straža i ophodnji) i Upravni odjel (opskrba pripadnika službe, praćenje zdravstvenih i vojnih prilika na pograničnom području).

Veze

Kordonska zapovjedništva na području banskih graničarskih pukovnija bila su neposredno podređena Vrhovnom kordonskom zapovjedništvu pri Graničarskoj diviziji u Karlovcu.

Povijest arhivskog fonda

Gradivo je predano HDA 1922. od strane Četvrte armijske oblasti Vojske Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca. Podaci o preuzimanju pohranjeni su u pismohrani HDA bez sačuvanog primopredajnog zapisnika (HR-HDA-511. Hrvatski državni arhiv, 44, 49, 75/1922).

SADRŽAJ I USTROJ

Sadržaj

Gradivo sadrži izvješća o zdravstvenim i vojnim prilikama na granici s Bosnom, tj. Osmanskim Carstvom i rasporedima kordonske službe, izvješća o bosanskim izbjeglicama i njihovom smještaju pod vojničkom pratnjom, o pojačanom nadzoru granice zbog žalbi turskih vlasti na njezine stalne prijelaze od strane bosanskih ustanika, zapise o kretanju turskih postrojbi i plovila na rijeci Uni i poginulim graničarima u sukobima s navedenim postrojbama te o mogućim napadima i izviđanju pograničnih ophodnji radi sigurnosti na cestama zbog razbojničkih napada i otimačini stoke u Bosni i Hercegovini. Sačuvane su i zapovijedi Generalkomande za Hrvatsku i Slavoniju u Zagrebu o rasporedu postrojbi u pograničnim mjestima na granici s Osmanskim Carstvom radi sprečavanja izbijanja ustanka i krijumčarenja oružja i stoke (karantena), o ukonačivanju i opskrbi vojnika i bolesnika, postupanju s prebjeglim turskim vojnicima i zarobljenicima te izvješća o političkim stavovima turskih uglednika u Turskoj Dubici tijekom zaposjedanja Bosne i Hercegovine od strane Austro-Ugarske Monarhije.

Odabiranje i izlučivanje

Prilikom sređivanja gradiva fonda nije provedeno izlučivanje. Nema podataka o izlučivanju kod stvaratelja.

Plan sređivanja:

Gradivo je sređeno prema prvobitnom redu stvaratelja, u okviru kojeg su se spisi evidentirali u urudžbenim zapisnicima prema datumima, a prema sadržaju u abecednim kazalima.

Gradivo je oblikovano u serije prema pojedinim zapovjedništvima, a unutar njih kronološki prema vrstama zapisa:

1. Kordonsko zapovjedništvo Dubica
2. Kordonsko zapovjedništvo Glina
3. Kordonsko zapovjedništvo Kostajnica
4. Kordonsko zapovjedništvo Obljaj
5. Kordonsko zapovjedništvo Petrinja
6. Kordonsko zapovjedništvo Staro Selo
7. Kordonsko zapovjedništvo Topusko
8. Kordonsko zapovjedništvo Žirovac

DOSTUPNOST

Gradivo fonda ima status javnog arhivskog gradiva, pa je dostupno sukladno Zakonu o arhivskom gradivu i arhivima (NN 105/1997, 64/2000, 65/2009, 125/2011, 46/2017), Pravilniku o korištenju arhivskoga gradiva (NN 67/1999) te Pravilniku o radu čitaonica Hrvatskoga državnog arhiva.

Uvjeti objavljivanja ili umnožavanja

Prava, način korištenja i uvjeti izrade preslika utvrđeni su Zakonom o arhivskom gradivu i arhivima, Pravilnikom o korištenju arhivskog gradiva i Pravilnikom o radu čitaonica HDA.

Jezik / pismo u gradivu

Gradivo je na njemačkom jeziku pisano njemačkim pismom.

Tvarne značajke i tehnički uvjeti

Papir.

DOPUNSKI IZVORI

Dopunski izvori u HDA

HR-HDA-426. Ujedinjena bansko-varaždinska-karlovačka generalkomanda
HR-HDA-430. Slavonska generalkomanda
HR-HDA-434. Carsko kraljevsko zapovjedništvo u Zagrebu kao krajiška zemaljska upravna oblast
HR-HDA-439. Lička graničarska pukovnija
HR-HDA-440. Otočka graničarska pukovnija
HR-HDA-442. Slunjska graničarska pukovnija
HR-HDA-443. Varaždinsko-križevačka graničarska pukovnija
HR-HDA-444. Varaždinsko-đurđevačka graničarska pukovnija
HR-HDA-445. Brodska graničarska pukovnija
HR-HDA-446. Gradiška graničarska pukovnija
HR-HDA-447. Petrovaradinska graničarska pukovnija
HR-HDA-448. Prva banska graničarska pukovnija
HR-HDA-449. Druga banska graničarska pukovnija
HR-HDA-452. Satnija u Kovinu
HR-HDA-471. 22. graničarska divizija
HR-HDA-1182. Graničarska brigada u Karlovcu
HR-HDA-902. Kartografska zbirka
HR-HDA-1450. Zbirka mikrofilmova gradiva iz inozemnih arhiva koje se odnosi na Hrvatsku, Austrija, Beč, Kriegsarchiv, Popisi pripadnika i tablice brojnih stanja graničarskih pukovnija D 1374 – 1401 i 1681 – 1685.

Dopunski izvori u drugim arhivima

Državni arhiv u Bjelovaru

HR-DABJ-1. Vojni komunitet Bjelovar
HR-DABJ-98. Varaždinsko-križevačka graničarska pukovnija
HR-DABJ-99. Varaždinsko-đurđevačka graničarska pukovnija

Državi arhiv u Karlovcu

HR-DAKA-138. Općinski sud u Ogulinu. Zemljišno-knjižni ured
HR-DAKA-145. Općinski sud u Karlovcu. Zemljišno-knjižni ured
HR-DAKA-422. Kotarski sud Rakovački u Karlovcu kao gruntovna oblast

Bibliografija

Hostinek, Josef. *Die k. k. Militärgränze. Ihre Organisation, Verfassung und Verwaltung*, I–II. Bde. Wien : Druck und Verlag der K.k. Hof- und Staatsdruckerei, 1861.
Vaniček, Franz. *Spezial geschichte der Militärgrenze aus Originalquellen und Quellenwerkengeschöpft*, I–IV. Bde. Wien : Druck und Verlag der K.k. Hof- und Staatsdruckerei, 1875.
Marković, Mirko. Kartografska zbirka Arhiva Hrvatske u Zagrebu. *Arhivski vjesnik (Zagreb)*. 7–8(1964), str. 373 – 378.

HR-HDA-457. Kordonska zapovjedništva

Vojna enciklopedija. Prvo izdanje. Beograd : Redakcija vojne enciklopedije, 1959 – 1969.

Beuc, Ivan. *Povijest institucija državne vlasti u Hrvatskoj (1527 – 1941).* Zagreb : Hrvatski državni arhiv, 1969.

Čebotarev, Andrej. Građa za proučavanje upravnog sustava krajiških pukovnija (1764 – 1783) s posebnim obzirom na Ogulinsku krajišku pukovnicu br. 3. *Arhivski vjesnik (Zagreb)*. 35–36(1992), str. 195 – 212.

Kovačec, Deana. Carsko kraljevsko glavno zapovjedništvo u Zagrebu kao krajiška zemaljska upravna oblast (1871 – 1881). *Arhivski vjesnik (Zagreb)*. 35–36(1992), str. 165 –72.

Kaser, Karl. *Slobodan seljak i vojnik. Povojačenje agrarnog društva u Hrvatsko-slavonskoj vojnoj krajini (1535. – 1881.)*. Sv. I. i II. Zagreb : Naprijed, 1997.

Holjevac, Željko. *Ogulinska pukovnija (1746.-1873.)*. Ogulin : Matica hrvatska ogranak Ogulin, 2012.

KONTROLA OPISA

Napomene

Prilikom citiranja gradiva fonda, navodi se oznaka zemlje, kratica ustanove, broj fonda, naziv fonda, potpuna signatura i naziv arhivske jedinice:

npr. HR-HDA-457. Kordonska zapovjedništva, 1. Kordonsko zapovjedništvo Dubica, 1.1. Uručbeni zapisnik, 1875., knj. 5

Pravila i konvencije

Obavijesno pomagalo izrađeno je sukladno Općoj međunarodnoj normi za opis arhivskog gradiva ISAD(G), 2. izdanje, Zagreb, 2001. i Međunarodnoj normi arhivističkog normiranog zapisa za pravne i fizičke osobe te obitelji ISAAR (CPF), 2. izdanje, Zagreb, 2006.

Datum izrade opisa

Inventar je izrađen 2012. godine.

POPIS KRATICA

br. – broj

d/m – dužni metri

HDA – Hrvatski državni arhiv

HR – Hrvatska

knj. – knjiga

kut. – kutija

NN – Narodne novine

str. – stranica

svež. – svežanj

tehn. jed. – tehnička jedinica

OPIS SERIJA

HR-HDA-457. Kordonska zapovjedništva

Signatura: **HR-HDA-457.1.**

Naslov: Kordonsko zapovjedništvo Dubica

Vrijeme nastanka
gradiva: 1875.-1878.

Količina: 3 knj.; 1 svež.; 0,01 d/m

Razina opisa: Serija

Plan sređivanja: 1.1. Uruđbeni zapisnik
1.2. Spisi

Sadržaj: Cjelina sadrži izvješća o zdravstvenim i vojnim prilikama na granici s Bosnom, tj. Osmanskim Carstvom, te rasporedima kordonske službe.

1.1. Uruđbeni zapisnik, 1875.-1878.

0,007 d/m

knj. br. 1-3

1.2. Spisi, 1876.-1878.

0,003 d/m

kut. br. 1

HR-HDA-457. Kordonska zapovjedništva

Signatura: **HR-HDA-457.2.**

Naslov: Kordonsko zapovjedništvo Glina

Vrijeme nastanka
gradiva: 1878.-1879.

Količina: 1 knj.; 1 svež.; 0,005 d/m

Razina opisa: Serija

Plan sređivanja: 1.1. Uruđbeni zapisnik
1.2. Spisi

Sadržaj: Cjelina sadrži izvješća o zdravstvenim i vojnim prilikama na granici s Bosnom, tj. Osmanskim Carstvom, te rasporedima kordonske službe.

2.1. Uruđbeni zapisnik, 1878.

0,002 d/m

knj. br. 4

2.2. Spisi, 1876.-1878.

0,003 d/m

kut. br. 1

HR-HDA-457. Kordonska zapovjedništva

Signatura: **HR-HDA-457.3.**

Naslov: Kordonsko zapovjedništvo Kostajnica

Vrijeme nastanka
gradiva:

1876.

Količina: 1 svež.; 0,01 d/m

Razina opisa: Serija

Sadržaj: Cjelina sadrži izvješća o zdravstvenim i vojnim prilikama na granici s Bosnom, tj. Osmanskim Carstvom, te rasporedima kordonske službe.
0,01 d/m

kut. br. 1

HR-HDA-457. Kordonska zapovjedništva

Signatura: **HR-HDA-457.4.**

Naslov: Kordonsko zapovjedništvo Obljaj

Vrijeme nastanka
gradiva: 1875.-1879.

Količina: 2 knj.; 1 svež.; 0,01 d/m

Razina opisa: Serija

Plan sređivanja: 1.1. Uruđbeni zapisnik
1.2. Spisi

Sadržaj: Cjelina sadrži izvješća o zdravstvenim i vojnim prilikama na granici s Bosnom, tj. Osmanskim Carstvom, te rasporedima kordonske službe.

4.1. Uruđbeni zapisnik, 1876.-1879.

0,004 d/m

knj. br. 5-6

4.2. Spisi, 1876.-1878.

0,006 d/m

kut. br. 1

HR-HDA-457. Kordonska zapovjedništva

Signatura: **HR-HDA-457.5.**

Naslov: Kordonsko zapovjedništvo Petrinja

Vrijeme nastanka
gradiva: 1843.-1858.

Količina: 2 knj.; 0,02 d/m

Razina opisa: Serija

Plan sređivanja: 1.1. Kazalo povjerljivih spisa
1.2. Zapisnik uredbi Upravnog odjela

Sadržaj: Cjelina sadrži izvješća o zdravstvenim i vojnim prilikama na granici s Bosnom, tj. Osmanskim Carstvom, te rasporedima kordonske službe.

Napomena: Podserija *Povjerljivi spisi* unutar pojedinog zapovjedništva odnosi se na zapise u koje je u pravilu uvid imao samo zapovjednik kordonske službe (zapovijedi viših instanci, tj. brigada, divizije, generalkomande i Dvorskog ratnog vijeća odnosno od 1848. Ministarstva rata u Beču).

5.1. Kazalo povjerljivih spisa, 1843.-1845.

0,01d/m

knj. br. 7

5.2. Zapisnik uredbi Upravnog odjela, 1844.-1858.

0,02 d/m

knj. br. 8

HR-HDA-457. Kordonska zapovjedništva

Signatura: **HR-HDA-457.6.**

Naslov: Kordonsko zapovjedništvo Staro Selo

Vrijeme nastanka
gradiva: 1878.-1879.

Količina: 1 knj.; 1 spis; 0,01 d/m

Razina opisa: Serija

Plan sređivanja: 1.1. Uruđbeni zapisnik
1.2. Spisi

Sadržaj: Cjelina sadrži izvješća o zdravstvenim i vojnim prilikama na granici s Bosnom, tj. Osmanskim Carstvom, te rasporedima kordonske službe.

6.1. Uruđbeni zapisnik, 1876.-1879.

0,01 d/m

knj. br. 9

6.2. Spisi, 1876.-1878.

0,0001 d/m

kut. br. 1

HR-HDA-457. Kordonska zapovjedništva

Signatura: **HR-HDA-457.7.**

Naslov: Kordonsko zapovjedništvo Topusko

Vrijeme nastanka
gradiva: 1875.-1878.

Količina: 1 knj.; 0,01 d/m

Razina opisa: Serija

Sadržaj: Sačuvan je urudžbeni zapisnik sa zapisima o zdravstvenim i vojnim prilikama na granici s Bosnom, tj. Osmanskim Carstvom, te rasporedima kordonske službe.

0,01 d/m

knj. br. 10

HR-HDA-457. Kordonska zapovjedništva

Signatura: **HR-HDA-457.8.**

Naslov: Kordonsko zapovjedništvo Žirovac

Vrijeme nastanka
gradiva: 1878.

Količina: 1 spis; 0,001 d/m

Razina opisa: Serija

Sadržaj: Cjelina sadrži izvješće o zdravstvenim prilikama na granici kordonskog zapovjedništva.
0,001 d/m **kut. br. 1**

POPIS TEHNIČKIH JEDINICA

<i>Knjiga</i>	<i>HR-HDA-457.</i>	<i>Razdoblje</i>
1	1.1. Urudžbeni zapisnik Dubica	1875.
2	1.1. Urudžbeni zapisnik Dubica	1875.-1877.
3	1.1. Urudžbeni zapisnik Dubica	1878.
4	2.1. Urudžbeni zapisnik Glina	1878.
5	4.1. Urudžbeni zapisnik Obljaj	1876.-1878.
6	4.1. Urudžbeni zapisnik Obljaj	1879.
7	5.1. Kazalo povjerljivih spisa Petrinja	1843.-1845.
8	5.2. Zapisnik uredbi Upravnog odjela Petrinja	1844.-1858.
9	6.1. Urudžbeni zapisnik Staro Selo	1878.-1879
10	7. Urudžbeni zapisnik Topusko	1875.-1878.
 <i>Kutija</i>		
1	1.2. Spisi Dubica	1876.-1878
	2.2. Spisi Glina	1878.-1879
	3. Spisi Kostajnica	1876.
	4.2. Spisi Obljaj	1875-1878.
	6.2. Spisi Saro Selo	1878.
	8. Spisi Žirovac	1878.